

Yttrande över Förslag till regionala miljömål för Stockholms län

Införandet av de 15 nationella miljömålen är en av de övergripande miljöpolitiska förändringarna som har skett sedan den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen 2001 togs fram. Inte minst målet God bebyggd miljö har tydliga kopplingar till många av de frågor, som behandlas inom den regionala utvecklingsplaneringen.

Miljömålen behöver integreras i andra samhällsprocesser, exempelvis inom ramen för den regionala och kommunala planeringen. I och med att många kommuner har påbörjat arbetet med att konkretisera miljömålen på lokal nivå kan också nya områden komma att bli aktuella för mellankommunal samordning. Regionplaneprocessen är ett lämpligt forum för fortsatta regionala uttolkningar och preciseringar av i sammanhanget relevanta miljömål.

De regionala miljömålen ska vara vägledande för hur regionen bör utvecklas för att uppnå en god miljö. Det framgår inte av remissen hur detta ska gå till i praktiken. Erfarenheter från andra samhällsområden har visat på svårigheterna att med hjälp av mål stimulera till insatser hos många aktörer i en hel region. Dessa svårigheter bör inte underskattas. Enligt nämndens erfarenhet är de regionala aktörernas medverkan i de processer där mål formuleras av avgörande betydelse för förankring och genomslag.

Miljömålen har stor bredd och spänner över en avsevärd del av det miljöpolitiska fältet. För den som inte är insatt i målens tillkomst och bakgrund är den stora mängden föreslagna mål ytterst svår att överblicka. Flera av de regionala målen framstår som delvis överlappande och borde kunna skrivas ihop för att minska mängden enskilda mål. Remisshandlingens omfattning gör det också svårt att utläsa vilka frågor som behöver prioriteras eller, i förekommande fall, varför en viss fråga lyfts fram i form av ett regionalt mål och andra inte. Detta försvårar tillämpningen av de regionala miljömålen som riktninggivare i den egna verksamheten.

Syftet med att regionalisera de nationella miljömålen är att dessa ska anpassas till förhållandena och förutsättningarna i länet. Detta innebär enligt nämndens uppfattning att för länet centrala miljöfrågor behöver lyftas fram i samverkan med berörda aktörer. Nämnden förordar att i ett nästa steg en mindre uppsättning tydligt regionalt motiverade miljömål, som olika aktörer kan ställa sig bakom och verka för, tas fram i en bred process.

Nämnden avstår här från att lämna synpunkter på de enskilda delmålen respektive uppföljningsmåten. Synpunkter på enskilda målformuleringar

respektive uppföljningsmått kommer att lämnas underhand till länsstyrelsen av Regionplane- och trafikkontoret.

Generellt gäller att strukturen och texterna under respektive miljömål är bra och ger en grundläggande information om den aktuella miljösituationen i länet som nämnden finner användbar. Genomsynligheten och förståelsen stärks bland annat av att de nationella delmålen redovisas i anslutning till det föreslagna regionala målet.

Däremot är det svårt att bedöma om målen är realistiska och möjliga att uppnå eftersom det i remissen saknas resonemang angående de tidsmässiga och ekonomiska förutsättningarna att klara målen.

Det är praktiskt med en uppsättning allmänt kända uppföljningsmått på miljöområdet för landet som helhet. Detta underlättar jämförelse mellan olika län. De föreslagna uppföljningsmåten kan också komma till användning exempelvis vid nulägesbedömningar inom den regionala utvecklingsplaneringen. Samtidigt är det väsentligt att inte tappa bort det regionspecifika perspektivet. Stockholmsregionen präglas av sin storlek, täthet och höga förändringstakt. Detta innebär möjligheter till effektiva och miljövänliga lösningar, men också miljöproblem som ofta behöver hanteras ur ett regionalt perspektiv.

Flera uppföljningsmått anges i absoluta tal (antal lägenheter, mängden avfall) utan hänsyn tagen till befolkningsförändringar. Detta kan leda till felaktiga slutsatser både om befolkningen ökar eller minskar. I andra fall är själva målet relaterat till nuvarande utsläppsnivåer utan hänsyn till befolkningsstorlek (exempelvis utsläpp av växthusgaser) medan uppföljningsmåtten anges även per capita, vilket nämnden ser som positivt. Det förekommer också kvalitativa uppföljningsmått (till exempel strategiskt placerade sjöterminaler för ballasthantering) vilket förutsätter att behovet av anläggningar först analyseras för att måttet ska bli tillämpligt.

Nämnden vill slutligen framhålla värdet av att även Landstinget, tillsammans med Kommunförbundet i Stockholms län, står bakom Miljövårdsprogram 2000, respektive delar ansvaret för arbetet med regionalt miljöhandlingsprogram, som nu är ute på remiss. Ett sådant samarbete kommer att vara av betydelse även i framtiden för en god förankring och genomslag av kommande regionala miljömål.